

STATSFORVALTEREN I ROGALAND
Postboks 59 Sentrum
4001 STAVANGER

Vår dato: 22.08.2024

Saksbehandler: Marilyn Marskar/

Vår ref.: 202412862-2 Oppgis ved henvendelse

22959778/mmar@nve.no

Deres ref.:

NVEs innsigelse - Høring og offentlig ettersyn - Kommuneplanens arealdel for Strand kommune 2024 - 2036

Vi viser til brev datert 08.07.2024. Saken gjelder høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel for Strand kommune 2024-2036.

NVE har innsigelse (jf. pbl § 5-4) til planen. Grunnlaget for innsigelsen er manglende plankrav som tar hensyn til naturfare og manglende ivaretagelse av sikkerhet mot områdeskred av kvikkleire.

Utfyllende informasjon om innsigelsen og andre merknader kommer fram av avsnittene under.

Grunnlag for innsigelsen er beskrevet i NVE veileder [2/2017 «Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging»](#).

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl.).

NVEs innsigelse

Innsigelse til manglende hensyn til naturfare ved unntak fra det generelle plankravet

I Kommunal- og distriksdepartementet (KDD) sitt rundskriv H-5/18 er det et prinsipp om at naturfare skal være avklart på siste plannivå. Derfor er det viktig at kommuneplanen setter krav om reguleringsplan før en kan gjennomføre tiltak innenfor områder der reell naturfare ikke er avklart.

I planbestemmelse 1.1 er det tatt inn en bestemmelse om at «For boligtau 4-10 boenheter i utkantene kan det åpnes for avvik fra kravet om reguleringsplan». Det er ikke beskrevet nærmere hva som menes med «avvik» fra reguleringsplan. Ordlyden kan tolkes som et unntak fra plankravet uten dispensasjon. Det samme gjelder bestemmelse 7.2 om at det som «hovedregel» skal utarbeides reguleringsplan. Unntak fra plankrav skyver vurderingen av hensynet til naturfare til byggesaken. Dette er ikke i tråd med rundskriv H-5/18. På siste plannivå må det dokumenteres at sikkerhetskravene i byggteknisk forskrift (TEK17) kap.7 er oppfylt.

NVE fremmer innsigelse til

- **Bestemmelse i § 1.1 Krav om reguleringsplan og forholdet mellom eldre og nyere planer**
 - **For boligtau 4-10 boenheter i utkantene kan det åpnes for avvik fra kravet om reguleringsplan.**
- **Bestemmelse § 7.2. Sjø med tilhørende strandsone**
 - **Ved nyetablering og utvidelse av båthavner, moloer og brygger, skal det som hovedregel utarbeides reguleringsplan for området.**

Bestemmelsene kan tolkes som det åpnes for direkte utbygging fra kommuneplanen, derfor må reell fare være utredet og avklart før kommuneplanens arealdel vedtas. Alternativ løsning er at det tas inn en setning i bestemmelsen om at unntak fra plankrav ikke gjelder i områder utsatt for naturfare. Dette forutsetter at fareområder er avsatt som hensynsoner i plankartet.

Vi viser til planbeskrivelsen side 62 om det generelle reguleringsplankravet i kommuneplanen og støtter det som står skrevet i dette avsnittet. Det er den ytterligere tilføyelsen i bestemmelser som ble tatt inn i forbindelse med politisk behandling i forvaltningsutvalget -020/24 som danner grunnlag for vår innsigelse.

Innsigelse til manglende hensyn til fare for områdekred av kvikkleire

Den marine grensen ligger på ca. 40 moh i Strand kommune. Hele kystlinjen, samt flere utbygde arealer som Tau og Jørpeland ligger under marin grense. I april 2024 lanserte NVE et nytt aktsomhetskart for kvikkleire. Aktsomhetskartet viser at det er områder i Strand kommune med potensiell fare for kvikkleireskred.

Det er utført risiko- og sårbarhetsanalyse på alle endringer i kommuneplanens arealdel. Vurdering av områder under marin grense og potensiell fare for kvikkleireskred er ikke en del av konsekvensutredningen (KU) og risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS) til kommuneplanen, jf. vedlegg 26 Metodenotat KU og ROS. Det er gjort vurdering av skredfare i bratt terreng (snøskred og steinsprang), men ikke kvikkleireskred.

Kommunen har ikke brukt aktsomhetskartet for kvikkleireskred i KU/ROS vurderingene eller tatt inn områder som potensielt er utsatt for kvikkleireskred som hensynssone i

plankartet. Det er heller ikke tatt inn generelle bestemmelser knyttet til tiltak i aktsomhetsområder for kvikkleireskred. Vi anbefaler at aktsomhetskartet for kvikkleire tas inn som hensynssone i plankartet der kommunen ikke har mer detaljert informasjon.

NVE fremmer innsigelse til planen på grunn av manglende ivaretagelse av sikkerhet mot kvikkleireskred. For å løse innsigelsen må kommunen:

- **Vurdere fare for område-skred av kvikkleire og ta hensyn til dette i KU og ROS for de aktuelle tiltakene**
- **Ta inn områder som er omfattet av aktsomhetskartet for kvikkleireskred som hensynssone fare H310 i plankartet med tilhørende bestemmelse til hensynssonen som sikrer at alle planer og tiltak må ha dokumentert sikkerhet mot kvikkleireskred, jf. Byggeteknisk forskrift (TEK17) § 7-3.**

Andre merknader

Førsteintrykket vårt er at Strand kommune har gjort et godt stykke planarbeid med kommuneplanens arealdel, både hva gjelder medvirkning, bruk av planforum, metodikk for KU og ROS, samt beskrivelse av konkrete endringer i planen.

Det er et omfattende dokumentasjonsmateriale med til sammen 39 vedlegg. Vi har ikke hatt kapasitet til å gå gjennom alt materialet og har konsentrert oss om selve planbeskrivelsen, plankartet, planbestemmelser, samt metodikk for KU/ROS. Vi har ikke tatt stilling til enkeltforslag som er lagt inn i plankartet.

Kartgrunnlag

Det kommer frem i metodenotatet for KU og ROS hvilke kartkilder- og kartgrunnlag som er benyttet i vurderingene og utgivelse (år). NVEs aktsomhetskart er lagt til grunn for flom og skredfare, men aktsomhetskart for kvikkleire er ikke brukt i planarbeidet, jf. grunnlag for innsigelse.

Vi har **faglig råd** om at dere tar inn hvilket kartgrunnlag som er benyttet for faresone høyspentanlegg. Se også merknad under avsnittet Energianlegg og faglige råd knyttet til å avmerke anlegg for kraftproduksjon inkl. reguleringsmagasin.

Skredfare

Ifølge planbestemmelse § 8.3 er hensynssone snøskred vist i eget temakart. Det fastsatt i bestemmelsen at nødvendig sikkerhet må avklares gjennom lovpålagte vurderinger i tråd med TEK 17, kapittel 7. Kartgrunnlaget er nye aktsomhetskart for snøskred fra juni 2023. Aktsomhetsområder for tiltak opp til trygghetsklasse S3 danner grunnlag for ny avgrensning av faresone snøskred i nytt plankart.

Det er tatt inn bestemmelse for område FB1 (55/23-Mosli): Ved utarbeiding av reguleringsplaner i området skal det sikres nødvendig bevaring av skog som avbøtende tiltak mot snøskredfare. Det kommer ikke tydelig frem hvorfor akkurat dette området har fått bestemmelsesområde og om det er andre områder som kunne fått tilsvarende bestemmelse.

Ifølge planbestemmelse § 8.2 er faresone steinsprang tatt inn sammen med flomfare og høyspent. Det bør komme tydeligere frem at steinsprang er tatt inn i eget temakart vedlegg 12. Kartgrunnlaget for faresone steinsprang er beskrevet i metodenotat for KU/ROS.

Det er noe uklart om det er tatt hensyn til jord- og flomskred i plankart. Vi har **faglig råd** om at dette beskrives nærmere i metodenotatet for KU/ROS og at eventuelle fareområder tas inn i plankart og planbestemmelser

Flom

Konsulentselskapet Dr. Øverland og Dr. Blasey har på vegne av Strand kommune kartlagt flomfaren på Tau og Jørpeland og utarbeidet et konsept for tiltak som reduserer faren, jf. Overvannsplan med tiltaksbeskrivelse – flomsikringskonsept for Jørpeland og Tau (2023), også kalt «Flomplanen».

Dere skriver at flomsonekart for Jørpeland og aktsomhetskart for flom for resten av kommunen, utgjør kartlaget faresone flom (H320) i nytt kommuneplankart.

Vi gir et **sterkt faglig råd** om at dere skiller mellom det som gjelder stormflo, aktsomhetsområde flom og fareområde flom både i plankartet og bestemmelser. For eksempel kan dere løse det slik:

- H320_1 – Kartlagt faresone flom
- H320_2 – Aktsomhetsområde flom
- H320_3 – Stormflo

Dette er fordi de har ulike hensyn når det gjelder avklaring av reell fare, sikkerhetsnivå etc. Til de ulike hensynssonene knytter dere egne bestemmelser som beskriver hvilke hensyn som må tas for å ivareta sikkerheten innenfor faresonen.

Overvann

Vi ser at dere har tatt inn tydelige bestemmelser som sikrer at det gjennomføres kartlegging av avrenningsforhold på terreng før og etter gjennomføring av planlagt tiltak, både i planområdet og i tilliggende arealer. Overvannshåndtering skal utredes i reguleringsplan. Det støtter vi.

Tiltak i og langs vassdrag

Det er tatt inn hensynssone H 550 (landskap) med bestemmelse som regulerer tiltak. Det er ingen verna vassdrag i kommunen. I planbestemmelse § 1.5 Vann og kantsone langs vassdrag står det i første setning:

Innenfor 10 metersbeltet til vassdrag skal nye arealer avsettes til naturlig utviklet vegetasjon. Dette innebærer at naturlig vegetasjon skal få utvikle seg uten inngrep innenfor denne sonen.

Regelverket knyttet til kantvegetasjon og byggegrense til vassdrag, samt forslag til bestemmelser til arealdelen er godt utredet i vedlegg 22 Utredningsnotat og klimatilpasning og klimarisiko.

Vi har **faglig råd** om at 10 metersgrensen skal ses på som en minimumsbredde. Kantvegetasjon er et viktig bidrag til å forhindre erosjon. I områder med flom- og erosjonsfare kan det være behov for en bredere kantsone for å ivareta krav i vannressurslovens § 11.

Vi viser også til krav i TEK17 § 7-2 fjerde ledd om at byggverk skal plasseres eller sikres slik at det ikke oppstår skade ved erosjon. I veiledningen er det vist til en sikkerhetssone mellom erosjonsutsatt elvekant og byggverk på minimum 20 m. Vi har **faglig råd** om at det settes inn bestemmelse om at hogst ikke er tillatt, men selektiv hogst eller annen skjøtsel av sonen som motvirker avrenning og erosjon eller gir levested for planter og dyr er tillatt.

Klimaendringene øker sannsynligheten for ekstremvær og naturfare og vassdragene trenger plass. Det kan bli økt behov for flomsikring i fremtiden og naturbaserte løsninger. Stortingsmeldingen Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn ble lansert i juni 2023. Vi viser til [Naturbaserte løsninger og vannmiljø i stortingsmeldingen om klimatilpasning \(vannportalen.no\)](https://www.vannportalen.no/tema/naturbaserte-losninger-og-vannmiljo-i-stortingsmeldingen-om-klimatilpasning) der det står

Naturtypiske vassdragsselementer som våtmark, elveslette og kantvegetasjon kan levere viktige tjenester ved å dempe flom og erosjon, gjøre byer og tettsteder mer robuste mot overvann og hete, og beskytte kystområder mot havnivåstigning. Derfor er det viktig at kommunene bevarer og restaurerer våtmark, vassdrag og annen natur som blir naturlig oversvømt og er tilpasset dette, slik at de kan fortsette å være naturlige buffere mot flom.

Vi synes det er positivt at dere i planbestemmelse § 1.6 er tydelig på at Bekkelukking og kanalisering av eksisterende vassdrag er ikke tillatt. Ved nye tiltak eller planer som berører lukkede eller fysisk påvirkede vassdrag, skal det vurderes om vassdraget kan gjenåpnes eller restaureres.

Energianlegg

Det er tatt inn faresone høyspenning H370 i plankartet med tilhørende bestemmelser i § 8.9. Det kommer ikke frem hva som danner grunnlag for faresonen. Vi forutsetter at faresoner er tatt inn i dialog med Statnett og aktuelle netteiere.

Det er vannkraftutbygginger i kommunen. Vi har **faglig råd** om at

- Eksisterende og vedtatte større høyspenningsanlegg og transformatorstasjoner reguleres med hensynssone "Båndlegging etter annet lovverk", H740, jf. pbl. § 11-8 d.
- Anlegg for produksjon av energi bør reguleres med arealformål "Bebyggelse og anlegg", jf. pbl. § 11-7 nr. 1.
- Reguleringsmagasin bør markeres i plankartet med hensynssone/område som er båndlagt etter vassdragslovverket med formål "Reguleringsmagasin" pbl. § 11-8 d/H740. Reguleringsformål bør være pbl. § 11-7 nr. 6.

I planbestemmelse § 6.8 har kommunen tatt inn lokaliseringskriterier og størrelsesbegrensning på «gardsvindmøller». Vi er positive til at dere tar aktiv stilling til hva dere ønsker i kommunen om mindre vindkraftanlegg som ikke er konsesjonspliktig.

Vindkraftanlegg som består av inntil fem vindturbiner og har samlet installert effekt under 1 MW er fritatt fra konsesjonsplikten i energiloven. Det er utarbeidet en veileder for behandling av mindre vindkraftanlegg som er tilgjengelig på vår nettside [Veiledere og rapporter for vindkraftverk - NVE](#).

Det er ikke avsatt arealer i kommuneplanen til vindkraftanlegg eller solkraftanlegg. Regjeringen forventer at det legges til rette for mer fornybar energiproduksjon, særlig i områder med kraftkrevende næringsutvikling. Kommunen kan tilrettelegge for vindkraft på land gjennom områdereguleringsplan, uavhengig av om det er avsatt arealer i kommuneplanens arealdel eller ikke.

Energieffektivisering og energibruk

Viktigheten av energieffektivisering og fleksibel energibruk for det norske energi- og kraftsystemet har fått økende betydning, blant annet som følge av behovet for utfasing av fossile energivarer og ønsker om etablering av ny grønn industri. Energieffektivisering og fleksibilitet på forbrukersiden kan bidra til bedre kraft- og effektbalanse. Det kan også bidra til å avlaste nettet og bremse behovet for nettutbygging og ny kraftproduksjon.

Dersom kommunen legger til rette for kraftkrevende industri eller annen virksomhet med overskuddsvarme, er det viktig å sikre samlokalisering og rekkefølgekrav som kan bidrar til at det bygges infrastruktur for gjenbruk av varme.

Det ble i 2023 lagt fram en [Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi - regjeringen.no](#). Kommunenes rolle blir framhevet i handlingsplanen. Kommunen har en sentral rolle i arbeidet for mer energieffektivitet og mer fleksibel energibruk gjennom rollen som planmyndighet, innkjøper, byggherre, tilrettelegger og

koordinator. Valg som gjøres i arealplanleggingen vil legge grunnlaget for energibruk og frem i tid. Vi etterlyser

Regjeringen er opptatt av at kommunene fortsetter å redusere egen energibruk gjennom energisparing og lønnsomme langsiktige effektiviseringstiltak, og lanserte i 2022 en egen støtteordning rettet mot utvalgte kommunale bygg. Ordningen administreres av Husbanken og omfatter tiltak som etterisolering av yttervegg og tak, bergvarmepumpe og utskiftning av vinduer.

Prosessen videre

Når det blir fremmet innsigelse til planen betyr det at dere ikke kan egengodkjenne planen med rettsvirkning før innsigelsen er løst.

NVE har erfaring med at det er nyttig med dialog mellom oss og kommunen i arbeidet med å løse innsigelsene. Vi oppfordrer dere derfor til å ta kontakt. Det samme må dere gjøre dersom dere har spørsmål til innsigelsene, eller til andre faglige råd i dette brevet.

Dersom dere velger å etterkomme våre innsigelsespunkt må dere endre planen slik som beskrevet ovenfor. Når dere har endret planframlegget, eventuelt på grunnlag av nye utredninger, sendes både plandokument og utredninger til oss. Dette materialet kan dere sende oss som vedlegg til et brev der dere ber oss om å trekke innsigelsen på grunnlag av endringer i planen/nye utredninger. Det er viktig at dere i oversendelsesbrevet beskriver hvilke endringer som er gjort i plandokumentene, og på hvilket grunnlag endringene er gjort.

Dersom dere ikke vil etterkomme vår innsigelse kan dere be om mekling hos Statsforvalteren, jf. pbl § 5-6. Statsforvalteren har fått myndighet til å samordne statlige innsigelser, og på visse vilkår avskjære disse.

Med hilsen

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Marilyn Marskar
Senioringeniør

Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.

Mottakere:

STATSFORVALTEREN I ROGALAND

Kopimottakere:

STRAND KOMMUNE